

Lagutskottets Utlåtande N:o 14.

N:o 14.

Ank. till Riksd. kansli den 13 febr. 1896, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion angående ändring i kongl. förordningen om fattigvården den 9 juni 1871, i fråga om hemortsrätt.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, n:o 47, hemställer herr *J. N. Nilsson* i Grofva, att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om ändring af hithörande bestämmelser i kongl. förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, i syfte att ogift kvinna — utan hinder deraf att hennes oäkta barn åtnjuter fattigvård inom visst fattigvårdssamhälle — må kunna inom annat samhälle förvärfva hemortsrätt; dock att det senare samhället ej må betungas med skyldighet att ersätta den fattigvård, som barnet redan åtnjutit, eller att öfvertaga dess framtida försörjning.

Till stöd för motionen anföres:

Allt mer hade den åsigt gjort sig gällande, att de i kongl. förordningen om fattigvården den 9 juni 1871 meddelade bestämmelserna angående hemortsrätt vore oegentliga. En ändring i detta hänseende torde vara väl behöflig, och till stöd härför kunde anföras följande.

År 1882 afflyttade från Lunda socken pigan Klara Malmberg till Tunabergs socken, efterlemnande ett oäkta barn, födt år 1881, hvilket vårdades af hennes föräldrar. År 1883 fick Klara Malmberg ytterligare

ett oäkta barn, hvilket ock en tid vårdades af hennes föräldrar; men då barnet var sjukligt, fosterföräldrarne i knappa omständigheter och modren hotades med afsked från sin tjänst, om ej barnet af annan person öfvertoges och vårdades, fann sig Lunda kommun föranlåten att bevilja fattigunderstöd åt det sist födda barnet. Sedermera afled fosterfadren, och fattigvårdsstyrelsen nödgades öfvertaga underhållet äfven af det äldre barnet. År 1891 fick Klara Malmberg, som fortfarande innehade tjänst i Tunaberg, å nyo ett oäkta barn, men flyttade samma års höst till Nyköpings stad, lemnande barnet kvar i Tunaberg. I november samma år beviljades af Tunabergs fattigvårdsstyrelse understöd åt sistnämnda barn, för hvilket understöd söktes ersättning af Lunda kommun, der Klara Malmbergs två äldre barn fortfarande åtnjöto fattigvård. Denna begäran om ersättning bestreds af Lunda fattigvårdsstyrelse, som mot densamma framhöll och styrkte, bland annat, att Klara Malmberg vistats i Tunabergs socken i nio år och under hela denna tid der varit lagligen mantals- och skattskrifven; hvarjemte påpekades, att i § 22 af kongl. förordningen om fattigvården bestämmes, att i fråga om fattigvård en hvar skall hafva hemortsrätt i det fattigvårdssamhälle, der han eller hon senast blifvit eller bort blifva mantalsskrifven, hvadan Klara Malmberg ej gerna kunde anses fortfarande hafva hemortsrätt i Lunda socken.

Men när upplyst vore, att Klara Malmberg för sina två äldsta barn åtnjutit och fortfarande åtnjuter fattigvård i Lunda socken samt hon vid sådant förhållande jemlikt § 25 i fattigvårdsförordningen egde hemortsrätt inom nämnda socken, för ty och på i öfrigt anförda skäl blef Lunda kommun genom Konungens befallningshafvandes utslag förpligtad att ersätta Tunabergs sockens utgifter för det sist födda barnet och att för framtiden öfvertaga vården om detsamma. Och detta utslag fastställdes såväl af kongl. kammarrätten som af Kongl. Maj:t, hvars utslag i målet här bifogas.

Ofta inträffade sådana omständigheter, att en kommun nödgades lemna ett oäkta barn fattigvård — modren kunde t. ex. vara sjuk och i saknad af det allra nödtorftigaste —; men det förefölle dock orimligt, att denna kommun, därför att den af barmhertighetsskäl lemnat ett dylikt understöd, skulle vara skyldig taga vård om alla de oäkta barn, som modren, efter flera års bortovaro och efter att under denna tid haft laglig tjänst, i sitt lättsinne förskaffade sig.

En ändring af lagens bestämmelse i detta hänseende syntes därför vara af behovet påkallad.

En genomgående grundsats i vår fattigvårdslagstiftning har varit och är, att en person, som redan för sig eller sina minderåriga barn åtnjuter fattigunderstöd från en kommun, så länge sådant understöd utgår, icke må kunna genom vistelse å annan ort förskaffa sig hemortsrätt inom den nya kommunen. Grunden härtill är uppenbar; en kommun skulle eljest genom att bekosta ett fattighjons flyttning till annan kommun kunna på denna öfverflytta underhållsbördan.

Denna grundsats anser utskottet böra allt fortfarande förblifva undantagslöst gällande.

Men att låta moderns hemortsrätt vara oförändrad, och stadga, att ett oäkta barn, som hon framföder inom en kommun, dit hon sedermera begifvit sig, skulle i fattigvårdshänseende tillhöra den senare kommunen, afviker från den allmänna grundsatsen, att minderåriga oäkta barn och deras moder skola hafva hemortsrätt inom samma kommun, en grundsats, som giltigt skäl helt och hållet saknas att öfvergifva. Det ifrågasatta stadgandet skulle derjemte komma att medföra de praktiska olägenheter, att om moder med det hos henne vistande barnet behöfde understöd, vore det naturligtvis svårt afgöra, huru mycket skulle belöpa på modern och huru mycket på barnet, och tvister skulle lätteligen uppstå mellan de båda fattigvårdssamhällen, som hade underhållsskyldighet, det ena för modern och det andra för barnet.

Vid sådant förhållande hemställer utskottet,

att herr Nilssons ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 februari 1896.

På lagutskottets vägnar:

E. von KRUSENSTJERNA.